

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Het grote wonder

”Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt”.

Galatén 3 : 13.

God heeft de mens geschapen. Hij modelleerde het lichaam uit het stof der aarde en blies Zijn adem in de neusgaten. Zo hebben wij een lichaam en een ziel.

Door de zondeval is de dood gekomen. Door het sterven heeft scheiding plaats van lichaam en ziel. Beide worden van elkaar losgescheurd. Het lichaam wordt weer stof, en de ziel klimt op tot des Rechters troon.

De aanleiding tot sterven is verschillend. We kunnen sterven door een verkeersongeval; we kunnen sterven door een moordaanslag; we kunnen sterven door ziekte. De oorzaak is velerlei.

De Heere Jezus is ook gestorven. Lichaam en ziel zijn ook bij Hem verbroken. De breking van het brood aan de Avondmaalstafel stelt dat voor ogen.

De aanleiding tot Zijn sterven is het gekruisigd-worden. Hij is aan het kruishout vastgenageld geworden en daardoor gestorven. We vragen: had dat ook op een andere wijze gekund?

Het enige antwoord is: neen, Christus mocht op geen andere wijze sterven. Alzo moest Hij sterven.

Toen Hij pas geboren was, zocht Herodes Hem al te doden. U weet af van de kindermoord te Bethlehem. Evenwel God heeft het verhoed dat Jezus op die wijze zou sterven. Na de doop in de Jordaan toen hij terugkwam in Nazareth heeft men Hem van de steilte willen dringen. Weer zeggen we: God heeft het verhoed dat Hij op die wijze zou sterven. De Overpriesters en de Schriftgeleerden dachten allerlei plannen uit om Hem uit de weg te ruimen. Maar al die moordplannen heeft God verijdeld. In de hof van Gethsemané is Jezus bedroefd tot stervens toe. Hij zou daar bezwijken zijn, indien God niet een engel had gezonden om Hem te versterken.

We moeten zeggen: God heeft Hem bewaard, steeds weer bewaard bij het leven, bewaard om . . . aan het kruis te sterven. Jezus moest aan de kruispaal sterven. Achter dat moeten stond God Zelf. God Zelf wilde dat Jezus zou sterven aan het kruis en op geen andere manier.

Israël kende niet het doden door kruisiging. Wel - volgens Deuteronomium 21 : 22 - het hangen van een lijk aan een hout. De Romeinen hadden de kruisdood ingevoerd. Echter geen Romeins burger werd gekruisigd. Die wrede straf was voor wat niet-Romein was. Wie geen Romein was, werd gezien als een barbaar, een soort "Untermensch", een mens van het laagste soort, en zulk een indien hij door een misdrijf de dood had verdiend, werd gekruisigd.

Twee elementen speelden mee in de kruisiging. Allereerst de verachting, het als minderwaardig beschouwen, en dan de vervloeking, het uitbannen. Met het opheffen aan

het kruis en het vastnagelen aan het kruis werd uitgesproken: deze wordt uitgestoten, verbannen van de aarde, voor deze is geen plaats meer op de aarde.

Nu is ook door God de kruisdood vervloekt. Paulus zegt: er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt. Dat betekent: wie gehangen wordt tussen de aarde en de hemel wordt door de hemel niet opgenomen, wordt door God ook weggestoten, weggebannen, vervloekt.

Als Christus wordt opgeheven aan het kruis en daaraan vastgenageld dan wordt Hij door de aarde weggebannen, vervloekt, maar ook door de hemel, en dan sterft Hij aan dat kruis de vloekdood.

Waarom moest Christus op deze wijze sterven?

In de eeuwigheid, voor de grondlegging der wereld heeft Christus op Zich genomen het volk van Gods verkiezende liefde zalig te maken.

Echter dat volk is gelijk aan de anderen. Er is geen enkel onderscheid.

In vers 10 zegt Paulus dat er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

Wel, er is niemand die de heilige wet van God heeft gehouden. We zijn alle overtreeders van die wet. Romeinen 3 stelt het heel duidelijk: "Er is niemand rechtvaardig, ook niet één".

Daarom is de gehele wereld voor God verdoemelijk. Hier wordt onze mond gestopt. We kunnen God niet in staat van beschuldiging stellen. God doet geen onrecht. We zijn rechte vloekwaardig. En het is niet slechts dit. Het moet zo gezegd worden: we zijn onder de vloek, de vervloeking ligt op ons. We zijn weggebannen uit het paradijs, uit de nabijheid van God. En straks worden we ook weggebannen van de aarde. Dat is de eeuwige vervloeking.

Christus heeft Zijn volk van de vloek verlost. Dat kon op geen andere wijze dan door Zelf een vloek te worden. Daarom moest Hij aan het vloekhout vastgenageld worden, daarom moest Hij aan het kruis de vloekdood sterven. In de catechismus leest u de vraag: "Heeft dat iets meer in, dat Hij gekruisigd is geweest, dan of Hij met een andere dood gestorven was?" Het antwoord op die vraag is een lied van verwondering: "Ja het; want daardoor ben ik zeker, dat Hij de vervloeking, die op mij lag, op zich geladen heeft; dewijl de dood des kruises van God vervloekt was".

Kent u dat lied? Zingt u het mee? U zegt: ik weet niet of ik tot dat volk behoor dat Hij van de vloek heeft verlost. Maar dan begint u verkeerd. U moet bij het begin beginnen. Precies zo als het formulier voor het Heilig Avondmaal dit doet: "Ten eerste, bedenke een iegelijk bij zichzelf zijn zonden en vervloeking". Kijk, daar zijn we zo'n vijand van. Met al ons vlees vechten wij daartegen. We zijn maar aan het zoeken in ons zelf of we iets goeds kunnen vinden. We willen zo graag optellen. Ja maar als God toch bekeert dan wordt een mens toch vroom en afbekeerd? Ik zeg u, als God bekeert dan wordt u al meer zondaar, goddeloos, vijand. Dan houdt u al meer de vloek over. En dan kan satan u wijs maken dat iedereen kan zalig worden behalve u, maar dat is dan leugentaal.

O zie toch eens op die onuitsprekelijke liefde:

Christus een vloek geworden zijnde, zo heeft Hij verlost van de vloek!

't Is de Heilige Geest Die plaats maakt voor deze Christus aan het vloekhout. Dat geschiedt op geen andere wijze dan dat ik ga verstaan dat de vervloeking op mij is en dat ik de eeuwige vervloeking verdiend heb.

Hier is de Christus Die verlost van de vloek doordat Hij Zelf een vloek geworden is. Hij aan dat vloekhout, in de drie-urige duisternis, al de vloek is op Hem.

Nu is het een van twee: of Christus droeg de vloek voor u óf u gaat voort onder de vloek naar de plaats van de eeuwige vervloeking. O dat die liefde van Hem stukbreekt en aan Zijn voeten brengt.

Hier is het grote wonder: Hij alle vloek overgenomen.

Daardoor het Abba, Vader. Verzoening door Zijn voldoening.

Daarom zal er zijn een schare die eeuwig zingt van dat wonder.

v.Z.

Van de administratie

De betaling van het abonnementsgeld verloopt goed, we hopen dat het zo door mag gaan totdat de laatste heeft betaald. Heeft u de acceptgirokaart al ingevuld en opgestuurd? We werden verblijd door de vele giften, grote en kleine, in totaal f 9108,60 voor ons blad en f 45,- voor de school in Dundas. Er is dit keer maar 1 nieuwe abonnee te melden, misschien de volgende keer weer meer. Voor alles heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van der Redactie

Het vorige nummer van ons blad kreeg een verkeerd nummer, namelijk 4 in plaats van 5. Laten onze lezers als ze ons blad bewaren het nummer even wijzigen. Dit nieuwe nummer is het 6e van dit jaar en wordt ook zo genummerd. Er is dus geen nummer uitgevallen. Voor de goede orde willen we hier even op wijzen.

B.

Ontmoetingsdag

Het is van belang dat we in elk nummer herinneren aan de ontmoetingsdag die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 5 april a.s. in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk te Sliedrecht-centrum.

Het programma ziet er als volgt uit:

morgensamenkomst: aanvang 10.30 uur:
opening: Ds. H.C. van der Ent van Dordrecht-centrum
spreker: Ds. M. Vlietstra van Zeist
slotwoord: Ds. P. Beekhuis van Rotterdam-Kralingen
Pauze.

middagsamenkomst: aanvang 2 uur:
opening: Ds. B. de Romph van Noordeloos
spreker: Ds. P. van Zonneveld van Driebergen
slotwoord: Ds. M.C. Tanis van Sliedrecht-centrum

We hopen van harte dat velen zich voorname en voorbereidingen treffen om D.V. deze ontmoetingsdag te bezoeken. De Heere heeft het steeds weer welgemaakt. De Heere moge ook deze keer ons allen ten goede gedenken.

Er is weer koffie en frisdrank te verkrijgen. De boekentafel zal er ook weer zijn. Bezoekers met de trein zullen met een schoolbusje worden opgehaald. Als het nodig is wordt er meer dan één keer gereden. De bezoekers die niet de eerste keer kunnen instappen kunnen wachten tot het busje terug komt.

B.

Uit het land van de Bijbel 54.

C. HET KRIJGSWEZEN.

Zo hebben we tot hiertoe verschillende onderwerpen en zaken over de Bijbelse oudheidkunde behandeld, namelijk over de gebruiken en levenswijzen van Israël's volk en land, zoals die ook veelal bekend waren bij de Oosterse volken en landen, maar die voor Israël toch wel van bijzondere betekenis waren ten opzichte van verschillende gewoonten en gebruiken, welke de eeuwen door zelfs onveranderd zijn gebleven. Men merkte die dan ook niet als "ouderwets" aan, zoals bij ons dit veelal plaats vindt. Maar ter zake!

Zo hebben we dan een en ander duidelijk trachten te maken over het "huiselijk", "burgerlijk" en als betrekking hebbende op het "godsdiensstige" leven van Israël, terwijl we in onze laatste lessen een en ander besproken hebben over het "rechtswezen" bij Israël. We willen thans een en ander bezien over het: KRIJGSWEZEN onder Israël.

Daarbij merken we allereerst op, dat Israël geen "aanvals-oorlogen" mocht voeren. Geoorloofd waren voor Israël alleen: "verdedigings" oorlogen.

Bij conflicten met een stad of volk mocht Israël niet met geweld of plundering optreden. Alle wreedheid ten opzichte van weerlozen was ten strengste verboden.

Aanvankelijk had Israël een leger van "vrijwilligers". David was 't, die een "staand" leger oprichtte van 288.000 man. We lezen ook van de koningen, dat zij bepaalde "krijgs-oversten" hadden, b.v. Jaab, Abner e.a.

We lezen ook na Israël's uitleiding uit Egypte van de "oorlogen des Heeren", welke Mozes in het leven riep tijdens de woestijnreis van Israël. (Zie Exod. 17 vs. 16). Want Israël stond onder God's bijzondere bescherming. Israël's vijanden waren "God's" vijanden!

Daarom werd allereerst de Heere om raad gevraagd vòòr de strijd werd aangeboden. Dan ging men naar de hogepriester, die de "efod" droeg. Daarin bevonden zich de "Urim en de Tummin" als kostbare stenen, waardoor de Heere Zijn wil aan Israël openbaarde volgens I Samuël 23 vs. 9.

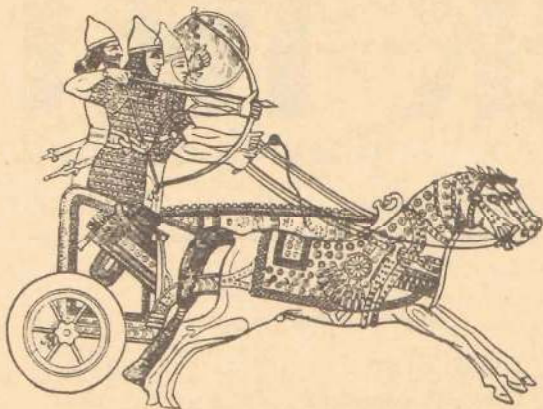
Ook trokken de "priesters" mee in de strijd om op de trompetten te blazen als een zekere herinnering van "overwinning". (Num. 10 : 9). Ook werd wel eens de "ark" met het leger meegenomen om de strijders te versterken met de tegenwoordigheid des Heeren in de oorlog. Ook werd dan vòòr de strijd wel geofferd en een bezielend woord door een priester gesproken tot de strijders, zoals we lezen in Deut. 20 : 3 en 4: "Hoor, Israël, gijlieden zijt na aan de strijd tegen uw vijanden; uw hart worde niet week, vreest niet en beeft niet en verschrikt niet voor hun aangezicht; want het is de Heere, uw God, Die met u gaat; om voor u te strijden tegen uw vijanden, om u te verlossen".

Ja, 't is zelfs wel heel opmerkelijk, dat we in het 5e en 6e vers van dit hoofdstuk lezen over de "ambtlieden" en "wijngaardeniers", die zelfs niet mee behoeften te gaan in de oorlog, voordat men eerst het huis, dat men gebouwd had, ingewijd had en dat men na de oogst eerst van de vrucht zelf had genoten.

Ja, 't was zelfs zo sterk, dat de "vreesachtigen" en "weken van hart" ook thuis mochten blijven en dus niet behoeften mee te strijden!

Zo bestond ook het leger zelf alleen uit "voetvolk" en hoogstens de "aanvoerders" op ezels reden. De georganiseerde "ruiterij" werd eerst in Salomo's dagen gevormd en werden er "strijdwagens" uit Egypte ingevoerd. Zulk een Egyptische strijdswagen was van achteren open, en bood plaats voor 3 mannen: n.l. de "meneer", de "strijder" en de "schilddrager". Ja, zeer gevreesd waren er

wagens uit, waaraan "sikkelvormige ijzers" aan de naven van de wielen bevestigd waren, zodat zij dood en verderf verspreidden! Zie hiervan dit plaatje:

Maar dan spreekt de dichter van psalm 20 in het vierde vers van betere hulp dan zij, die alleen op hun verdervende wagens zich beroemden, namelijk:

"Op wagens, paarden en op helden
Zij onze vijand stout;
"Wij zullen d'eer en grootheid melden
van God, Die ons behoudt."

Zo is er een volk, dat tot deze "militia Christi" mag behoren, dus, deel krijgt aan de "heilige oorlog", zoals die door "BUNYAN" zo treffend is beschreven!

Gel. lezer(es)! Mag u óók iets kennen van die "heilige oorlog"? Dan krijgt ge óók nodig die "geestelijke wapenrusting", waarvan Efeze 6 gewaagt en welke wij D.V. ook nader willen bespreken.

Dr.

Ds.v.L.

Biddag voor gewas en arbeid

In de tweede week van maart wordt op vele plaatsen in ons land de jaarlijkse biddag voor het gewas gehouden. In bepaalde streken wordt die dag gehouden op een andere datum. Denk maar aan Zeeland. Op het eiland Tholen is die dag gesteld op de laatste woensdag van februari en op de eilanden Beveland en Walcheren en ook Flakkee op de eerste of derde woensdag van de maand maart. Men heeft dit gedaan voor de vakante gemeenten. Die kunnen dan op die dag een predikant hebben. Niet dat het houden van een afzonderingsdag afhankelijk is van een predikant, maar de Heere heeft toch het ambt van die naar des Woords gegeven. In het gezamenlijk houden van die dag wordt ook een stukje eenheid gezien. En dat is een zegen. Temidden van kerkelijke verdeeldheid is het gelijk houden van een biddag (en ook dankdag) een sprekend teken. En dat sprekende teken mocht zulk een inhoud gaan krijgen, dat er ook zij een denken aan elkaar en een bidden voor elkaar. In het "Onze Vader" wordt ook de meervoudsvorm aangegeven. Dus niet het slechts bidden voor zichzelf, maar ook voor anderen. De ander dichtbij en veraf. De Heere moge zijn Geest geven, zodat er ondanks kerkelijke gescheidenheid, een hartelijke verbondenheid mag zijn. Een verbondenheid uit en door de Heilige Geest want alleen die verbondenheid is waar en blijft bestaan. Dat het in ons vaderland nog mogelijk is een afzonderingsdag te kennen is een zegen op zich. In andere landen komt het niet voor. Alleen bij heel bijzondere gebeurtenissen komt men samen in gebed en dan is het meestal nog op zondag. Een afzonderingsdag zo midden in de week komt praktisch niet voor. In ons vaderland is het een gegroeide gewoonte geworden. De vraag zou gesteld kunnen worden, waar het gebruik om biddag voor het gewas te houden vandaan komt.

Het gebruik om een biddag te houden heeft diepe wortels. De eerste sporen ervan vinden we in de Oude Kerk. En in de Middeleeuwen vond dit gebruik algemene ingang. Het verval van de Middeleeuwse kerk deed zich echter ook gelden in de viering van de biddagen. Kwamen de parochianen aanvankelijk bijeen in de kerk om hun schuld te belijden en Gods genade af te smeaken, later ontardden de biddagen in processies, waarbij het heilig sacrament alle eer werd bewezen.

De ontstane reformatiekerk, in ons land,

heeft zich van meet af aan uitgesproken over de bede- en dankdagen. Zo bepaalde de Synode van Dordrecht in 1578 dat in tijden van oorlog, pestilentiën en andere rampen "een vasten met bidden" zou worden ingesteld door de raad der kerk met instemming van de overheid. De Nationale Synode van Dordrecht (1618-1619) die de kerkorde nader vaststelde, bepaalde (zie art. 66): "in tijden van oorlog, pestilentie, dure tijden, zware vervolgingen der kerken en andere algemene zwaarigheden zullen de dienaars der kerken de overheid bidden dat door hare autoriteit en bevel openbare vast- en bededagen aangesteld en geheiligd mogen worden". Naar dit bepaalde in de kerkorde heeft men gehandeld. Het zou te ver voeren om dit uit de geschiedenis aan te tonen. Die bepaling op zich geldt vandaag nog, maar dan niet zo dat de kerk de overheid er toe aanspoort, maar dat de classis 's Gravenhage komt tot het uitschrijven van zulk een dag. Dit werd bepaald op de synode van 1918. Op diezelfde synode werd besloten om de voorjaarsbiddag zoveel mogelijk te houden op de tweede woensdag in maart en de najaarsdankdag op de eerste woensdag in november en dat worde getracht de gehele dag hieraan te wijden. Zie art. 66 van de kerkorde. In dit besluit werd een tot een landelijk uitgegroeide gewoonte kerkelijk vastgelegd. De oorsprong nu van onze bekende bid- en dankdagen ligt in het verzoek dat gedeputeerden van de particuliere synode van Overijssel deden bij de overheid. In 1653 wendden zij zich met het verzoek tot de overheid om een provinciale biddag voor te schrijven. Als motief voerden zij aan "dat het Opperwezen enige jaren herwaarts het gewest had bezocht met schadelijke droogten en landverdervende plagen". De overheid ging op het verzoek in en gelastte de kerken een biddag te houden "tot afweering van Godes plaagen en tot het verkrijgen van eenen gezeegenden zomer". De Staten van Overijssel beseften dat men niet alleen om de zegeningen moest bidden, maar ook voor de zegeningen danken en schreven in het najaar een dankdag uit "voor de veelvoudige verkregene zegeningen en weldaden".

Daar nu onze maatschappij door de jaren heen een verschuiving te zien geeft van het agrarische naar het industriële is de "biddag voor het gewas" uitgebreid tot een "biddag voor gewas en arbeid". Immers niet alleen op het platteland, maar ook in de steden, in de fabriekcentra is de zegen des Heeren onmisbaar. Want aan Gods zegen is alles gelegen. De mens van heden meent veel te kunnen en zijn kunnen ligt op een hoog niveau en zijn prestaties zijn veel, toch regeert God en Hij laat Zijn almacht zien. En van wie zijn alle gaven en door wie komt dit alles tot stand? Is het niet door de grote Schepper en Onderhouder aller dingen? Dit te belijden is geboden. Dit te belijden in God-loze wereld, in een God uitschakelende en God wegdenkende tijd moet geschieden. Openlijk dienen we dit te doen in de samenkomsten op de biddag. Maar dan vanuit wat beleden wordt in Zondag 50 van ons leerboek n.l. de "erkenning van God de Heere de enige oorsprong van alle goeds is en dat noch onze zorgen arbeid, noch 's Heeren gaven, zonder Zijn zegen ons gedijen en dat wij ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op de Heere alleen stellen".

Om die gezindheid wil de Heere gebeden zijn. Zij wordt bij ons niet gevonden. Wie haar kent, leeft niet meer bij zichzelf. Leeft niet meer uit eigen kunnen en kennen. Door de Heilige Geest wordt die gezindheid gewerkt en steeds weer versterkt. Ja door de Heilige Geest komt zij iedere keer weer terug, want dwalenden worden gebracht in het rechte spoor, in een leven van gehele afhankelijkheid en wetenschap dat ook onze zorg en arbeid zonder Gods zegen niet kan gedijen. Al onze inspanning, al onze werkzaamheden, waar ook geschied, in huis of buitenshuis, in de kerk, school, staat en maatschappij moeten bedauwd worden door de dauw van Gods gunst en zegen. Door de prediking dienen we op de biddag daar ook op gewezen te worden. Dat is een vereiste. Een dringende vereiste, want we leven in een tijd, waarin het aankomt op het doen van de mens. Het "doe het zelf" en "je kunt het

zelf" doordringt heel onze samenleving. In de prediking dient ook ingegaan te worden op de noden en vragen van onze tijd en ze mogen de Heere voorgelegd worden in het gebed. De tijdgeest dient belicht te worden tot waarschuwing en waakzaamheid. Om die attentheid en waakzaamheid dient ook gezamenlijk gebeden te worden. Maar dit dient bijzonder benadrukt te worden in prediking en gebed wat onze persoonlijke en gemeenschappelijke nood is en wat moet leiden tot verootmoediging voor 's Heeren aangezicht. Wat de deugden eisen en rechten des Heeren zijn. Maar ook mag gepredikt worden de genade, die uitkomt in de waarachtige bekering en een leven in de vreze des Heeren. Er mag gebeden worden om het heil des Heeren, om het meegaan des Heeren op de weg door het leven. Er mag gebeden worden om het ontdekken van Zijn aangezicht. Het horen van Zijn stem. Het luisteren van Zijn oor. Het zien van Zijn oog. Het spreken van Zijn woorden. Het gevoelen van Zijn hand. De ervaring van Zijn nabijheid. Het heil voor onszelf. Het heil voor de kerk. Het heil voor land en volk. Het heil voor ons vorstenhuis. Dit huis hangt er niet bij, maar staat centraal in ons volksleven. En wat zou het groot en rijk zijn, wanneer genade en Godsvreze schitterden in dat Huis. Wie zou zich daarin niet verblijden? Veel moet er dus verkonddigd worden op die dag. Veel mag er gevraagd worden voor en op die dag. Het mag nog! Het is nog de genadetijd. Vandaar dat we de biddag niet moeten verzuimen.

De socialisten hebben 1 mei de dag van de arbeid. Laten wij kennen onze biddag. Niet om uit te spreken, dat wij bidden kunnen, maar dat we bedeed begeren te worden met de Geest der genade en der gebeden. Onze kinderen laten we die dag niet thuis. We nemen ze mee. Zij kunnen vrij-af krijgen of hebben vrij-af en ik ben er van overtuigd, dat bijzonder op de reformatorische scholen er rekening mee wordt gehouden als het gaat over het huiswerk geven. Laten we dus met ons gezin present zijn. De Heere is het waard en de Heere wil Zich op afzonderingsdagen niet onbetuigd laten. Uit de praktijk kan ik dit aantonen. God de Heere ontferme Zich over ons en Hij geve ons een gezegende dag. Een vruchtbare dag. Een dag die inwerkt, doorwerkt in ons leven en ons leven leidt tot het kennen van psalm 84 vers drie.

*Welzalig hij, die al zijn kracht
en hulp alleen van U verwacht,
die kiest de welgebaande wegen;
Steekt hen de hete middagzon
in 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,
en stort op hen een milden regen,
Een regen, die hen overdekt
verkwikt en hun tot zegen strekt.*

Dat we dan tot de Heere mogen gaan zeggen: "Heere, dit vers is waar in mijn leven. Dit werkt U!"

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo 14.

Lessen uit Genève.

Gods heerlijkheid in de Schrift.

In deze wereld is Gods goedheid overal waarneembaar. Hij doet toch aan alle schepselen wel. Anderzijds maakt Hij Zich bekend als een rechtvaardig wreker van misdaden: Hij straft de hardnekkigen die Zijn verdraagzaamheid verachten.

In dezelfde deugden van goedheid en strengheid maakt God Zich ook bekend in de Heilige Schrift. Die openbaring in de Schrift is ten diepste geen andere dan die in het bouwwerk en bestuur van deze wereld.

In het kort vat Mozes: Ex. 34 : 6, Gods volmaakte eigenschappen als volgt samen: "HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft; Die de schuldige mens geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaders aan de kinderen en aan de kindskinderen, in het derde en vierde lid."

Mozes noemt Hem tot tweemaal toe: HEERE d.i. Jahweh. Ik zal zijn. Die naam spreekt van Zijn eeuwig-zijn en onafhankelijk zijn.

Hij noemt Hem Elohim; en belijdt daarmee Zijn Goddelijke macht. Daarna noemt hij Zijn heerlijke deugden die Hem beschrijven zoals Hij Zich jegens ons gedraagt!

Een andere profeet Jeremia, noemt Zijn weldadigheid recht en gerechtigheid, 9 : 24: Zijn weldadigheid waarop onze zaligheid rust. Zijn recht dat Hij dagelijks uitoefent tegen de kwaad-doeners. Zijn gerechtigheid, waardoor Hij de gelovigen bewaart. Deze kennis van Gods heerlijke deugden vloeit niet voort uit louter verstandelijke bespiegelingen maar uit de ervaring van de gelovigen. Zoals zij God waarnemen in Zijn Goddelijk bestuur van deze wereld, zó nemen zij Hem waar in de Schrift en omgekeerd.

Bovendien dient de kennis van God, ontleend aan de Schrift, hetzelfde doel als de kennis van Gods grootheid in de wereld om ons heen: Zij nodigt ons ten eerste tot de vreze Gods en ten tweede tot een vertrouwen op Hem.

Geen gelijkenis maken

Over de beeldendienst.

De Schrift stelt de heerlijkheid van de levende God tegenover de dwaasheid van de afgoderij. De Schrift is gekant tegen alle heidense afgodendienst. Habakuk zegt: wee dien, die tot het hout zegt: Wordt wakker. Zie het is met goud en zilver overtrokken en er is gans geen geest in het midden van hetzelfde. Maar de Heere is in Zijn heilige Tempel: namelijk als de Onzienlijke boven het verzoendeksel. Daarover straks meer.

God wil dat Zijn gelovigen geen andere God toelaten in hun hart en leven dan die Zich in Zijn Woord en Tempel heeft geopenbaard. Als de tegenwoordige maar tegelijk onzienlijke.

Calvijn omschrijft ónomwonden de afgoderij als één goddeloze leugenpraktijk. Een praktijk die aan de eer van God tekort doet. Wanneer men namelijk zich uit hout of steen, zilver of goud vergankelijke goden vormt.

Om die reden verbiedt God in Zijn Wet ons Hem zichtbaar voor te stellen.

Die natuurlijke neiging van de mens moet door de Wet gebreedeld worden. Dat was nodig. De Perzen waren zon-aanbidders. De Egyptenaren herkenden in praktisch alle dieren de een of andere god. De Grieken, die iets meer "beschaafd" waren, stelden zich hun god als een mens voor. Het ene volk had dus een meer verheven voorstelling van God dan het andere. Maar voor God Zelf zijn al deze voorstellingen verwerpelijk: Het gaat in al deze afgodendienst ten diepste om dezelfde dwaze begeerte: de mens wil God in zijn nabijheid zien en zijn eigen god(sdienst) uitdenken. Ook, Deut. 4 : 15 verbiedt de Heere Mozes van Hem een gelijkenis te maken. Het moet voldoende zijn dat God tot het volk op de Sinaï gesproken heeft uit het midden des vuurs. God bedient Zich van het Woord. Hij stelt Zijn stem als openbaringsmiddel tegenover de zichtbare gods-gestalten.

Majesteitsschennis

Gods majesteit staat op het spel. Hij die on-zichtbaar is, mag niet aan een zichtbaar beeld gelijk gemaakt worden. Hij die on-metelijk is niet aan hout of goud of steen.

Voor al de profeet Jesaja heeft in zijn dagen op dit aambeeld gehamerd. En Paulus gaat in het voetspoor van de profeet verder als hij de Atheners verkondigt: "Wij dan, zijnde Gods geslacht, moeten niet menen dat de Godheid goud of zilver of steen gelijk zij, welke door mensenkunst en bedenking gesneden zijn, Hand. 17 : 29.

Zelfs de heidense dichter Seneca, door de kerkvader Augustinus geciteerd, klaagde bij zijn omgeving over deze ongerijmde majesteitsschennis: "De heilige, onsterfelijke en onaantastbare goden stellen zij voor in alle daags en onaanzienlijk materiaal en bekleden ze met het uiterlijk van mensen en dieren". En niet alleen de Joden zijn geneigd tot deze dwaze praktijken. Het is alle mensen eigen. Daarom verbiedt God alle mensen afbeeldingen van Hem te maken. Zelfs al zou het nog zo "onschuldig" bedoeld zijn.

Zelfs al zou het "maar" gaan om de afbeelding van heiligen die in werkelijkheid toch eer ontvangen die alleen de HEERE toe-

komt. Calvijn had door genade een fijne reuk voor de eer van God. Hij had gezien waarin de aanvankelijk misschien "goed bedoelde" beeldendienst ontaardde. De hele eredienst was er door bedorven!

Wie zal God zien

De tekenen die God ooit van Zichzelf gegeven heeft duiden enerzijds wel op Zijn tegenwoordigheid maar anderzijds op de onbevattelijkheid van Zijn Wezen. Hij is een God die Zich verborgen houdt.

Zo waren de wolk en de rook en het vuur bij de Sinaï, in de woestijn, tekenen van Gods heerlijke aanwezigheid. Maar tegelijkertijd weerhielden deze tekenen de Joden om tot God te naderen. Mozes kreeg het door zijn gebeden ook niet gedaan om Gods aangezicht te aanschouwen.

De Heilige Geest verscheen onder de gedaante van een duif. Deze was echter onmiddellijk weer verdwenen.

Hiermee wilde de Heere de gelovigen leren dat zij naar geen zichtbare gestalte van de Heilige Geest moeten zoeken. Men moet tevreden zijn met Zijn kracht en genade.

Inderdaad verscheen God soms ten tijde van het Oude Testament onder de gedaante van een mens. Het was een voorspel van de toekomstige openbaring in Christus. Maar deze verschijning in menselijke gestalte gaf de Joden geen vrijbrief "om zich een teken der Godheid op te richten in de menselijke gestalte".

Veelbetekend is ook het feit dat de Cherubim het verzoendeksel "van waar de Heere de tegenwoordigheid Zijner kracht openbaarde" met uitgebreide vleugelen bedekten! Het doel daarvan was "niet alleen de ógen der mensen maar ook al hun zinnen van de aanblik Gods af te houden". Jesaja tekent de serafijnen voor Gods troon met een bedekt gelaat: de glans der heerlijkheid Gods is zo groot "dat de engelen zelf van een rechtstreekse aanblik afgehouden werden".

Waaninnig

De profeet Jesaja toont de waanzin aan van hen die Gods eer op afgoden overbrengen. Hoe dwaas zijn degenen "die van hetzelfde hout vuur aanleggen en er zich bij warmen, de oven stoken om brood te bakken, vlees te braden of te koken en een god te maken, voor wij zij knielen en zich neerbuigen om hem te aanbidden; Jes. 44 : 12 - Denkt u eens in: een aards mensje, dat schier elk ogenblik zijn leven uitblaast, zal door zijn kunst de naam en de eer van God op een dood blok hout overdragen! Jesaja verwijt hen dat zij op de grondvesten der aarde niet gelet hebben, Ps. 40 : 21.

Calvijn trekt uit deze beschouwing van de Heilige Schrift de algemene conclusie: "dat alle godsdiensten verfoeilijk zijn, die de mensen in zichzelf uitdenken". Verderop zal blijken dat hij hieronder ook rekent de eigenzinnige dwalingen en beeldendienst van de Roomse kerk. Hij rekent dit alles tot de verdorvenheid van de menselijke natuur, waarmee alle volken behept zijn en ieder mens in het bijzonder. En God vertoort Zich over deze diepgewortelde neiging tot beeldendienst, waarin men zichtbare beelden eer aan doet, die alleen de onzichtbare waardig is. Maar omdat de verdorvenheid der natuur zowel alle volken als ook een ieder in het bijzonder tot zo grote krankzinnigheid wegsleurt, slingert ten laatste de Geest deze vreselijke bliksem der vervloeking: "Dat die hen maken hun gelijk worden en al wie op hen vertrouwt", Ps. 115 : 8. Het is opmerkelijk dat een onder ons niet onbekende predikant, die voor zijn bekering meewerkte aan de verfraaiing van Roomse kerkgebouwen, met deze woorden door God werd "gearresteerd"!

Wordt vervolgd D.V.
Ds. L.W. van der Meij.

Een vertroosting voor het geval we ons tot niets nut gevoelen

1.

Er zijn weinig gevoelens die ons meer beangstigen dan dat we ons tot niets nut gevoelen. We gevoelen ons zwaarmoedig bij de gedachte en nagenoeg waardeloos. We denken dat we een last zijn voor anderen, we worden zulken zeker voor onszelf.

Deze gedachte is zeer geschikt om bezit te nemen van de geest van een zieke en hoe actiever het leven bij gezondheid, des te nuttelozer schijnt iemand voor zichzelf te zijn, wanneer hij op een ziekbed ligt.

En laat me hier mijn lezers er aan herinneren, dat dit Troostboek niet alleen bedoeld is voor mensen die te bed liggen. Velen van de jammerlijkste vormen van ziekte en lijden worden helemaal niet op bed gevonden, maar op banken en in armstoelen. Ja! Velen van de zieken, die aanspraak mogen maken op dit boek als het hunne, wandelen zelfs buiten, maar zij zijn ernstig getroffen en kunnen niets doen wat van veel waarde lijkt.

Ik wil dadelijk wel erkennen, dat er veel is dat zeer treurig is in zulke gevallen, veel om neer te drukken, veel om het gemoed een verkeerde richting te geven en te verbitteren, veel om een zieke een verkeerd oordeel over zichzelf te doen uitspreken.

Het is heel natuurlijk dat we, wanneer we de trein van het dagelijkse leven zien weggrollen, ons treurig gevoelen als we achtergelaten worden, dat dit onze treurigheid doet toenemen als we bedenken dat het zo al geweest is gedurende vele dagen en dat het mogelijk voor vele lange dagen meer zal zijn, mogelijk zelfs tot het einde.

Hoe edeler iemands natuur is, des te meer zal iemand dit gevoelen. Voor velen is het gevoel bij tijden onverdragelijk geweest. Zeer vaak heeft het gebracht tot geprikkeldheid en zonde. Het heeft het gemoed zo'n ziekelijke gesteldheid bezorgd, dat men niet rustig de situatie kan overzien en onder de oppervlakte kan kijken en de vertroosting verkrijgen kan die er ontegenzeggelijk is.

Het zou inderdaad vreselijk en neerdrukkend zijn helemaal tot niets nut te zijn. Het zou een nieuwe beproeving toevoegen aan die welke de zieke reeds heeft. Als hij werkelijk tot niets nut zou zijn moest hij zeer ongelukkig zijn, omdat hij zou verachten Gods uitdrukkelijke bedoeling en het hele plan van Zijn voorzienigheid, want in heel Zijn schepping is er geen enkel ding nutteloos.

Nu, ik denk dat we hier onze eerste vertroosting zullen vinden. De goede God, Die u uw eigen ziekte gezonden heeft, is het Die bepaald heeft dat niets nutteloos zal zijn. God heeft u gemaakt en u in uw tegenwoordige positie geplaatst en Hij bedoelt dat u er nuttig in zal zijn, ook van betekenis er in.

U zult zeker niet bestemd zijn om een uitzondering te zijn op de hele schepping. Wanneer u dat was, moest u inderdaad een zeer vreemd persoon zijn, inderdaad, helemaal een curiositeit in uw weg.

Nu, ik ben er zeker van dat u niet verlangt dat u een unicum in de schepping zou zijn, het enige geval van een nutteloos ding dat de Almachtige ooit maakte. Wel, dat zo'n gedachte absurd is is geheel een vertroosting op zichzelf.

Misschien denkt u dat alle sap uit u is gegaan en dat u nu niet beter is dan een dor been, een zoals die gezien werden door Ezechiël in het visioen van de vallei met dorre doodsbeenderen, en waarover de vraag werd gesteld: "Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden?"

Wel, laten we voor een ogenblik deze zaak van de beenderen voor ons nemen. Ga naar een of andere vuilnishoop in Londen en u zult er sorteerders vinden, die er zorgvuldig elk been uitzoeken. Ongetwijfeld dachten de mensen die er het vlees van afgebeten hebben, dat het er mee gedaan was en ze wierpen het weg, evenals u denkt dat het met u gedaan is en u ter zijde geworpen is. Maar het been is nog niet aan zijn einde gekomen. Het wordt gezonden naar de ziederij en daar wordt elke deeltje vet of gelatine dat het kan leveren er uit gehaald. Het eerste gaat naar de zeepzieder, het andere is goed voor de gepatenteerde gelatine pakjes, die nu gebruikt worden voor een aantal verschillende doeleinden. De verwerkers krijgen de beschikking over de beenderen die van enige grootte zijn en zij veranderen ze in duizenden modeartikelen. Zelfs de allerkleinste stukjes zijn te gebruiken. Een uitstekende grondstof, die behandeld met zwavelzuur de geprezen superfosfaat oplevert, een zeer bekende kunstmest. Een andere zeer belangrijke grondstof, die van beenderen gemaakt wordt is fosfor, een belangrijk deel van het

hersen- en zenuwstelsel, een van de bestanddelen die licht geeft aan de lucifer." Wat een verschillende vormen van nieuw leven wacht het oude been, als de verzamelaar ze terug vindt in de vuilnishoop! Zijn substantie in de vorm van heften van messen, schaakstukken, papiermessen en zo voort, doet mee met de aangelegenheden van het leven van elke dag - zijn harde werken en zijn genietingen en geestelijke bezigheden - terwijl het in zijn vloeibare en mestproducten nog meer verbazingwekkende veranderingen verzellen, op het moment dat het valt in de handen van de fabrikant. De moeilijkheid die we gevoelen bij het handelen over deze schijnbare prullaria dat we met onze voet van de weg afwijken, is dat we het volgen in de vele verschillende vormen die het aanneemt tot zijn herleving."

Hoeveel beter zijt gij, mijn vriend, dan enig been, hoeveel beter dan enig *ding*! Gij zijt niet een *ding*, maar een man of vrouw, iemand die God maakte tot Zijn eigen verheerlijking en aangaande wie Hij Zijn doel niet verandert, wanneer Hij u ziekte zendt. Neen, neen, Hij veranderde de sfeer en methode van uw dienst en nuttigheid, u mogelijk bevorderend tot een veel hoger dienst dan u tevoren had. Denk er aan dat, als u van geen nut zijt, het slechts moet zijn door uw eigen opzettelijke daad, en u moet niet denken dat het is het doen van God. God heeft niet alle gelegenheden om nuttig te zijn van u weggenomen door u te zetten op een plaats schijnbaar tot niets nut.

Dit is hier onze eerste vertroosting. In elk geval is de positie niet zo slecht als zij op het eerste gezicht leek. Schep moed; God heeft een plaats voor u. God heeft iets voor u te doen en te zijn in Zijn koninkrijk. Gij zijt geen arm vertrappt schepsel. Gij hebt een plaats en een naam bij God.

Het zal u zeer veel helpen om dit te zien, wanneer u bedenkt dat schijnbare nutteloosheid zeer verschillend is van de werkelijkheid en wanneer u wilt besluiten onder de oppervlakte te gaan zien en te kijken naar dingen in betrekking tot God. Soms moeten we kijken naar de dingen in relatie tot God en mensen en soms alleen tot God.

Dat het been zijn nut verloren heeft is niet waar. Het heeft grote nuttige doeleinden, wanneer ze slechts te voorschijn worden gebracht door de juiste behandeling. Het heeft al zijn functies vervuld, in stand gehouden gedurende het leven als deel van een dier en nu heeft het een nieuwe reeks van functies te aanvaarden.

En al uw tot niets nut zijn is slechts in schijn. Het is waar, u kunt niet deelnemen aan de bezigheid van het leven (dit been kan het niet in de voortbeweging van enig dier), maar u kunt nuttig zijn in andere wegen. Uw geduld, uw overgave, uw verheerlijking van God in de vuren, uw woord tot bemoediging van anderen, zijn allemaal nuttig, onwaardeerbaar kostbaar in de sfeer van Zijn koninkrijk, waarin Hij u nu aangewezen heeft om werkzaam te zijn.

Zieke man, u hebt een plaats vol nut voor God, niet de oude plaats, maar Zijn plaats - de plaats die de beste is in de ogen van de Alwijze.

Soms, als ik spreek tot zieke mensen zeg ik het op deze manier: In een groot leger dat voortgaat om te strijden is er de artillerie met haar wagens en kanonnen en spannen (paarden) en artilleristen te paard. Het geeft een groots schouwspel - niemand is er die niet onder de indruk komt van de donder van de kanonnen en van de uitwerking die zij hebben. Misschien denken we dat het een heerlijk iets is tot de artillerie te behoren. Dan komt de cavallerie - een toonbeeld van dapperheid geven de regimenten ons wanneer zij de vijand aanvallen en we denken dat het een heerlijk iets is om gerekend te worden tot een van deze voortreffelijke aanvallers - de gelijkmatigheid is treffend; wanneer we verlangen voor ons land te vechten zouden we er een behagen in hebben om te behoren tot deze tak van de dienst. Maar wie zijn de mannen in sombere uniformen van donker groen? - een verstrooide bende, heimelijk zich uit de weg makend - de een een boom inklimmend, zich verbergend achter zijn gebladerte; een ander wegkruipend in het koren, een derde schuilend zoekend ach-

ter een struik, een vierde en vijfde plat op hun gezicht en handen liggend. Zijn dit lafaards, die in de dag van de strijd zich verscholen hebben? Zijn zij mensen, die **wat** hen hier ook brengt, helemaal niet behoren tot het leger van de koning? Neen - hun knoop draagt de "kroon" - deze zijn "de stroomversnellingen". Zij vormen een brigade op zichzelf en dit is de weg waarin zij vechten, wanneer de gelegenheid het eist. Dat sombere uniform is essentieel voor het werk dat deze mensen hebben te doen. Zij liggen op wacht om de officieren van de **kant** van de vijand neer te schieten. Zij moeten zwijgend wachten, geduldig en ongezien, gedurende lange tijd; maar zij nemen **deel** aan de strijd, even veel als zij die meer **op de** voorgrond komen. En wanneer de **overwinning** is behaald en de beloningen worden uitgedeeld, zullen deze mannen een **medaille** op hun borst dragen, evenals de anderen en zij zullen geteld worden onder hen die **deel** genomen hebben aan de strijd, en **bijgedragen** hebben tot de overwinning, **evenveel** als zij.

In het volgende nummer hopen we het vervolg op te nemen.

B.

Dordrecht-centrum - Elburg

Ds. H.C. van der Ent schrijft in het laatste nummer van de Kerkbode van Dordrecht-centrum onder de rubriek: Uit de pastorie o.a. het volgende:

Daar we het beroep naar Elburg hebben aangenomen, moeten er natuurlijk, mede in verband met ons vertrek, maatregelen worden genomen, om alles in orde te doen verlopen.

In overleg met de kerkeraad is besloten om op maandag 21 april een officiële avond te beleggen, waarop dan door de gemeente in al haar verbanden en persoonlijk van ons afscheid genomen kan worden (7.30 uur).

Vrijdag 25 april hopen we dan D.V. afscheid te preken. Er zal dan na de dienst, bijzonder voor diegenen die van buiten komen, gelegenheid zijn om ons een handdruk te geven en een kopje koffie te gebruiken.

Wat het verdere verloop der dingen betreft hopen we D.V. vrijdag 2 mei in Elburg onze intrede te doen. De dienst zal dan plaats hebben in de Ger. "Vrijheidskerk", waar in de zomer ook altijd de zendingsdag gehouden wordt, die al sinds jaren door Elburg wordt georganiseerd. De bevestiging en intrede heeft plaats in één dienst, die om 7 uur n.m. begint. Na afloop van de dienst is er voor de bezoekers van buiten Elburg gelegenheid om elkander onder het gebruik van koffie te ontmoeten. Voor de gemeente zelf wordt een aparte ontmoetingsavond georganiseerd. Doch dat is een zaak die alleen de gemeente Elburg aangaat.

Tot zover Ds. Van der Ent. We meenden er goed aan te doen dit onder de aandacht van onze lezers te brengen. We verwachten dat er ook van de kant van onze lezers belangstelling voor bovengenoemde diensten zal zijn.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 8

" . . . laat toch Uw oor opmerkende zijn en Uwe ogen open, om te horen naar het gebed Uws knechts, dat ik heden voor Uw aangezicht bid, dag en nacht, voor de kinderen Israëls, Uwe knechten. Ik doe belijdenis over de zonden der kinderen Israëls, die wij tegen U gezondigd hebben; ook ik en mijns vaders huis, wij hebben tegen U gezondigd."

Neh. 1 : 6.

De vorige keer hebben wij in verband met het 5e vers iets over het verbond geschreven. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat wij hier een hele verhandeling over het verbond gaan houden. Daar is in het verleden al zo veel over geschreven. Misschien wel al te veel. Want een gewoon mens ziet op de duur van de bomen het bos niet meer. Men wordt over zijn beschouwing over het verbond be-

en veroordeeld. Doch dat er uit het verbond geleefd wordt, daar wordt al met al maar weinig van vernomen. En daar gaat het toch tenslotte om: Nehemia leefde er uit. Hij had geen beschouwing over het verbond. Maar hij kende het verbond. Hij kende ook de God van het verbond. En daar valt niet mee te spotten. Te meer niet daar hij zichzelf kende als een verbreker van het verbond. Want hij spreekt in het vers dat we nu boven dit artikel hebben geschreven over "zonden". En dat wel verschillende keren. Dat waren voor hem maar geen woorden, doch verschrikkelijke werkelijkheden. En "zonden" zijn breuken, die door de zondaar in het verbond geslagen worden. Hij kende zichzelf als een verbondsbreker. Een ieder die wezenlijk iets van het verbond leert verstaan, komt er achter dat ook hij een verbondsbreker is.

Niet God verbreekt het verbond, doch de zondaar doet dat. Nehemia wist dat, en keurde daarom Gods granschap zichzelf dubbel waardig. Dat blijkt wel duidelijk uit het vervolg van zijn gebed.

"... laat toch Uw oor opmerkende en Uwe ogen open zijn, om te horen naar het gebed Uws knechts..." In die woorden "laat toch..." beluister ik een zucht om genade. Heere, als U Uw oren dicht zoudt doen, als U niet naar mij zoudt willen horen, als U zelfs niet meer naar mij zoudt willen kijken, ik kan U geen ongelijk geven. Want Gij hebt als die getrouwe Verbondsjehova ons niet verlaten, maar wij hebben U verlaten. U bent niet ontrouw geworden aan Uw verbond, maar wij.

*Wij hebben God op het hoogst misdaan
Wij zijn van het heilspoor afgegaan,
Ja wij, en onze vadersen tevens...
Verzuimend alle trouw en plicht;
Vergramden God, de God des levens,
Die zoveel wonderen had verricht.*

Zo leefde het in het hart van Nehemia. Leeft het zo ook wel eens in jullie hart? Want dat zijn geestelijke levenskenmerken. Kenmerken van geestelijk leven. Het moet dan natuurlijk wel echt zijn en niet zo maar een versje.

Bij Nehemia was het echt. Daarom vraagt hij ootmoedig om een open oor en oog van de Heere. Dat wil zeggen, niet dat God oren en ogen heeft gelijk als wij mensen die hebben, doch dat God, Die een Geest is, alles hoort en ziet. En daar doet nu Nehemia een beroep op. Namelijk of God naar hem horen wil en op hem neer wil zien en dan in genade.

Dat is natuurlijk heel wat. Het is echt wel de moeite waard om daar even over na te denken. Want als een kind met zijn vragen bij zijn ouders komt, dan heeft dat kind er behoefte aan, dat vader of moeder of beiden naar dat kind luisteren, aandachtig luisteren. En dat gaat altijd met kijken gepaard. Een ouder die naar andere dingen kijkt, terwijl het kind spreekt, zal moeilijk kunnen luisteren naar wat het kind zegt. En wat het kind te zeggen heeft, is in de ogen van het kind heel belangrijk. Daarom kan het gebeuren, dat als het kind met zijn noden naar zijn ouders gaat en het kind merkt dat er aan hem geen aandacht wordt besteed, dan zegt het: Luister nu eens!

Zo was het, en dan in veel verhevener zin, bij Nehemia, dat kind van God. Hij had er behoefte aan dat God naar hem luisterde en tegelijkertijd ook Zijn volle aandacht aan hem schonk. Daarom: "... Laat toch Uw oor opmerkende zijn en Uwe ogen open, om te horen naar het gebed Uws knechts.

Jullie gevoelen wel dat aan het zó spreken tot God, geen brutaliteit ten grondslag ligt, maar een kinderlijke vrijmoedigheid.

Hij noemt zichzelf een knecht van God. Dat is ook geen kleine zaak. Hij mocht zich weten te staan in de dienst van God. Dat is uiteindelijk de roeping van elk kind van God. God dienen!

Iemand die God dient weet zich ook van God afhankelijk. En gaat daarom met zijn behoeften naar God toe. Hij legt zijn gebeden neer voor het aangezicht van God. Opdat God niet alleen zou horen, maar ook zou zien, hoe groot de nood is die hem drijft. Dat hij door de nood gedreven werd, is wel duidelijk, als er staat dat hij dag en nacht tot God bad. Het was dus maar niet even een vluchtig gebed.

Dat komt in het leven van Nehemia ook voor. En dat kan ook heel krachtig zijn.

Men zegt weleens dat de kortste gebeden de beste zijn. En daar zit vast een kern van waarheid in. Want in de gebeden kan God ook door een veelheid van woorden vermoeid worden. Men bidt dan meer om mooi te bidden, dan om zijn noden voor het aangezicht van God neer te leggen. En mooi bidden is ijdel bidden. Je kunt dan door mensen geprezen worden; doch je moet er niet op rekenen door God verhoord te worden.

Als Nehemia dag en nacht tot God bidt, dan wil dit zeggen dat de nood waarin hij zich bevindt, hem beheerst. Hij wordt er geheel en al door in beslag genomen. Het laat hem als het ware geen ogenblik los.

Zijn nood was ook de nood van zijn volk. Want hij bidt niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de kinderen Israëls, dat volk uit Abraham gesproten. Dat houdt in dat hij in zijn bidden niet egoïstisch is, iemand die dus alleen maar aan zichzelf denkt. Doch hij denkt ook aan zijn volk. Het volk waartoe hij behoort en waar hij zich een mee gevoelt.

Dat komt nog voor. Iemand die met een God-lievend hart tot God nadert, zal zijn naaste niet vergeten. Want de liefde is niet afgunstig. De liefde tot God gunt er de duivel niet één. Wat wordt dit weinig gevonden. Ik zeg niet dat het niet gevonden wordt, maar wel dat het er weinig is. Althans, ik bemerk er niet zo veel van. O zeker, de vorm treft men nog wel aan. Doch het wezen, de waarheid, de werkelijkheid wordt zo vaak gemist. Als die er meer was, men zou elkander niet uit de hoogte benaderen, maar vanuit liefde, en vanuit de diepte van de ellenden, de noden van elkander de Heere zoeken op te dragen. Dat zijn vruchten van de Geest der genade en der gebeden. Want Die leert behoefte krijgen aan genade en Die doet ook bidden om genade.

Dat bidden om genade, gaat altijd gepaard met belijdenis van schuld. Waar geen schuld is, daar is voor genade geen plaats. Niemand zal ontkennen dat er schuld is. Maar wie wil bekennen dat er bij hem schuld is? Daar moet men aan ontdekt worden. Anders doet men het nooit in waarheid.

Nehemia was er aan ontdekt. En daarom zegt hij: "... ik doe belijdenis over de zonden der kinderen Israëls", en dan sluit hij daar zichzelf niet buiten. O neen. Want hij laat er op volgen: "die wij tegen u gezondigd hebben". Wij, dat zijn zij, maar ik ook. En opdat er geen onduidelijkheden zouden overschieten, zegt hij er nog achter: "ook ik en mijns vaders huis, wij hebben gezondigd".

Belijdenis doen is nooit, als het goed is, alleen een zaak van woorden. Al moeten we wel zeggen, dat het belijdenis doen van velen alleen maar in woorden bestaat. Het is een wonder als het anders is. Bij Nehemia was het een zaak van het hart. Hart en mond vloeien bij hem ineen, als hij belijdenis doet van de zonden van het volk en ook van zijn eigen zonden. Wat zijn eigenlijk zonden? Daar staan verschillende woorden voor in de bijbel. Het zijn dingen, zaken die in strijd zijn met de geboden van God. God heeft Zijn gebod gegeven om naar te leven. Een leven dat overeenkomstig de geboden des Heeren is, is een leven tot eer des Heeren. Wie dat niet doet, mist zijn levensdoel. En dat is het eigenlijk: Het doel missen. God heeft de mens geschapen om te leven tot Zijn heerlijkheid. Wie dat niet doet, mist het doel. Die zit er helemaal naast. En nu wil God dat wij dat eerlijk belijden. En wie zijn zonden belijdt en laat, die zal vergiffenis ontvangen. Wij mogen ten deze wel bidden: O God, maak ons eens eerlijk om eerlijk in de schuld te komen. En als Hij dat doet, dan wordt er ook beleefd, dat er bij Hem veel vergeving is. Hij is een gaarne vergevend God. Hij is nabij al degenen die Hem aanroepen. Zullen jullie dat nooit vergeten! Hij zegt: "Roep Mij aan, in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren". Allen veel werk toegewenst.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. van der Ent.

Boekbespreking

Boeken van Den Hertog b.v.
postbus 150, 3990 DD Houten, tel. 03403-73434

In Christus reisvaardig, 10 preken door Ds. I. Kievit.

We hebben hier de tweede druk voor ons. De eerste druk verscheen in 1960. De preken gaan over: 1. De God van Bethel, Genesis 31 : 13a, 2. De legering van Juda, Numeri 2 : 3, 3. Het gebed van Jabez, 1 Kronieken 4 : 9 en 10, 4. Het geboren Kind, de gegeven Zoon, Jesaja 9 : 5, 5. In de velden van Efratha, Lukas 2 : 8-12, 6. In Christus reisvaardig, Lukas 2 : 27-30, 7. Zittende aan de voeten van Jezus, Lukas 10 : 38, 39 en 42b, 8. Van Paasmaaltijd tot Heilig Avondmaal, Lukas 22 : 14-20, 9. Vredeleven met God (Rechtvaardigmaking), Romeinen 5 : 1 en 2, en 10. De verzegeling met de Heilige Geest, Efeze 1 : 13b en 14.

De werken van deze geliefde prediker behoeven van ons geen aanbeveling. Ds. Kievit nam jarenlang in de Hervormde Kerk een vooraanstaande plaats in. Hij diende de gemeenten te Garderen, Benschop, Lunteren en Baarn. Hij overleed in 1954. Hij spreekt nog in zijn nagelaten werken.

Het boek telt 222 blz. en kost gebonden f 24,50.

Dienstvaardig tot Zijn eer door Ds. D.L.

Aangeenbrug.

Dit boek bevat een levensschets, een verslag van de begrafenis, twee brieven, de eerste en de laatste preek en negen meditatie's.

Ds. Aangeenbrug werd geboren op 11 april 1891 en overleed op 27 september 1984. Hij is dus zeer oud geworden. Hij kwam al zeer jong tot bekering.

Aanvankelijk behoorde hij tot de Gereformeerde Gemeenten, later werd hij Christelijk Gereformeerd. Hij begon in Nieuw Vennepe te oefenen. Later ging hij naar Leerdam. In zijn Leerdamse tijd ging hij over naar de Gereformeerde Gemeenten. Via de theologische school te Rotterdam kwam hij tot de volle ambtsbediening. Daarna kwam er een breuk in de Gereformeerde Gemeenten.

Ds. Aangeenbrug ging mee met hen die uittraden. Hij diende daarna nog verschillende gemeenten. Na emeritaatsverlening vestigde hij zich te Ederveen, waar hij nog jarenlang ambtelijke arbeid heeft verricht.

We treden hier niet in een beoordeling van de kerkelijke gang van Ds. Aangeenbrug. We willen alleen naar voren brengen dat hij in het kerkelijke leven zijn plaats heeft ingenomen en het evangelie van Jezus Christus heeft verkondigd.

Het is te begrijpen, dat zij die hem gekend hebben en ook anderen dit boek in hun bezit willen hebben. De tweede druk is al verschenen.

Het boek telt 205 blz. en kost f 29,90.

B.

KANOUSKY de jeugdige Indiaan

1. De strijd.

"De Heere schouwt uit den Hemel en ziet alle mensenkinderen. Hij ziet uit van Zijn vaste woonplaats op alle inwoners der aarde. Hij formeert hun aller hart. Hij let op al hun werken".

Psalm 33 : 13, 14, 15.

Het is wel bekend dat de verschillende stammen van de Indianen in Noordamerika soms verwoed met elkaar konden vechten. Op een vroege zomer-morgen ontmoetten twee stammen elkaar aan de oevers van een rivier. Weldra ontstond er een hevig gevecht. Deze strijd eindigde in de nederlaag en bijna de gehele ondergang van een van de stammen. Deze stam werd bijna geheel uitgeroeid. De gevangenen werden bewaard om een wrede dood te sterven. Onder de ongelukkigen bevond zich de vrouw van het opperhoofd met haar kleine zoon. Deze was blijkbaar nog geen zeven jaar oud. Zij lag op een kleine afstand van het slagveld haar wrede lot te betreuen. De tranen rolden haar over de wangen als ze naar haar kleine jongen zag. In haar Indiaanse moederliefde had zij gehoopt dat hij zich op zekere dag door zijn dapperheid zou onderscheiden.

Maar nu was alles verloren en alle hoop verdwenen. Zij mocht dan gespaard worden als

een van de overwinnaars het in zijn hoofd kreeg om haar tot vrouw te nemen. Of ze kon misschien gedood worden en dan zou haar zoon tot de stam behoren die de zijne had overwonnen. Haar man die zij oprecht had lief gehad, behoorde tot de gesneuvelden, en nu wenste zij alleen maar dat er een eind aan haar bestaan zou gemaakt worden. Zij hoopte daarom dat de vijand haar het leven zou ontnemen. Dan dacht ze weer, terwijl haar ogen op haar kind rustten, dat zij om hem liever bleef leven.

Zij begon te overwegen of ze misschien ook kon ontsnappen. Ze begon met dat doel naar alle kanten uit te kijken. Maar er was geen gelegenheid. Aller ogen waren op haar en de andere gevangenen gericht. Ze werden zo streng bewaakt.

Zij zag hoe de een na de ander van haar stamgenoten werd omgebracht. Zij merkte dat de kinderen werden weggeleid. Zij verwachtte nu ook zelf gedood te worden om voor altijd van haar enigst kind losgescheurd te worden. Doch niemand kwam bij haar met enige vijandige bedoeling. Zij was enigszins van een donkere gelaatskleur, maar had een grote regelmatigheid van gelaatstreken, en had een aanvallige persoonlijkheid met fraai golvend haar. Aan deze omstandigheid had zij wellicht haar leven te danken.

Eindelijk zag zij dat niemand meer keek naar de plaats waar zij zat. Haar vijanden waren druk bezig sieraden en andere kostbaarheden te onderzoeken die een eind verder op de grond lagen verspreid. Zij greep de gelegenheid aan, deed de vingers op de lippen van het kind, om hem te laten weten dat hij stil moest zijn. Fluisterend vertelde ze hem haar voorzichtige te volgen. Ze kroop zo stil mogelijk langs de grond en de kleine jongen deed hetzelfde. In enkele minuten waren zij tussen de struiken en het duurde niet lang of zij kwamen in een bos. Zij stond op en nam het kind bij de hand en zei: "Kanousky, wij moeten hard lopen!"

Zij noch het kind waren aan hard lopen

gewoon. Zij liepen zo vlug als ze maar konden, totdat ze op een flinke afstand van hun vijanden gekomen waren. Zij zouden nog verder doorgedaan zijn, maar vermoeidheid noodzaakte hen op te houden en wat rust te nemen. Of de vijanden haar ook vervolgd hebben, weten wij niet, want zij heeft ze niet meer gezien. Sazia (want dat is haar naam) was zo uitgeput door lichamelijke inspanning en door de angst die haar gemoed had doorstaan, dat zij spoedig in een diepe slaap zonk. Niet lang daarna sloot ook de sluimering de ogen van haar jongen.

Zij beiden sliepen totdat de volgende morgen de zon haar vriendelijke stralen op hen neerwierp. Zij ontwaakte enige tijd voor haar kind. Zij scheen in het eerst om zich heen ziende, verloren in verwondering. De slaap had voor enige uren het gewicht van het verdriet, waardoor zij de vorige dag zo overweldigd was geworden, van haar afgenomen. Maar weldra herinnerde de Indiaanse weduwe zich de treurige gebeurtenissen van de vorige dag! Zij verzonk in gedachten, maar onwillekeurig haar hoofd draaiende, zag ze haar jongen aan haar zijde rustig slapen. Toen rolden de grote tranen die uit haar ogen liepen over haar wangen. Zij scheen van alle troost beroofd.

De dingen die de vorige dag plaats grepen, die zo talrijk waren geweest, en zich op haar hadden saamgedrongen, lieten toen weinig tijd ter overdenking. Maar nu had zij tijd om te denken en ook was haar gemoed dat door de slaap verfrist was geworden, meer gevoe-

lig dan toen het te vermoeid was door een vlugge opeenvolging van gebeurtenissen. Zij weende, en . . . weende veel. Groot was haar verdriet, en zij had geen trooster. God kende zij niet, hoe kon zij daarom tot Hem bidden?

N.B. Ds. G. Hamstra, vroeger te Alphen aan den Rijn en Elburg, nu te Clifton, zorgde voor de vertaling van dit in het engels geschreven verhaal over Kanousky. We hopen het in vervolg-artikelen in ons blad op te nemen.

B.

■ Pension - rustoord, voor hen die prive-verzorging met huiselijke sfeer zoeken, en geen t.v. e.d. wensen. Van 4 jan. t/m 26 mrt. winterkorting bij 8 of meer dg. Speciaal geschikt voor hen die een hotel wat onpersoonlijk vinden of die extra aandacht nodig hebben. Driebergen, "REPOS AILLEURS", tel. 03438 - 12466.

Dagje uit met de vereniging?

Een bruikbaar idee: een vleesfondue-avond; een vorstelijk lopend buffet; een stijlvol verzorgd diner of koffietafel in 'IRENE': gezellig, vakkundig, betaalbaar en . . . in eigen kring!

HOTEL - REST.
'IRENE'
Fam. Bostelaar
ELSPEET
tel. 05779 - 1236

MAARN TE HUUR

mooi gelegen hoekwoning, bosrijke omgeving, (van 5-7 tot 26-7), 3 à 4 slaappl.
Tel. 03432 - 1908.

ZIET U ER GEEN GAT MEER IN?

Behalve de rustgevende en kalmerende werking van onze plantaardige zenuwtabletjes, versterken zij ook het zenuwgestel. Ook bij langdurig gebruik geen gewenning! Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

EEN TROUWE KINDERVRIEND

Laat uw kinderen of kleinkinderen eens genieten van deze bijzondere plaat of cassette. Het Jeugdkoor Benjamin zingt bekende zondagschoolversjes en Psalmen. De Heer' is mijn herder; Op bergen en in dalen; Neem Heer' mijn beide handen; Kent gij reeds de Goede Herder; Ga niet alleen door 't leven; Rust mijn ziel Uw God is Koning; Er gaat door alle landen; Ps. 42; 81; 75; 150; enz.

Plaat of cassette **f 24,90.**

HIJ IS MIJN LIED, MIJN PSALMGEZANG

Langzaam gezongen Psalmen uit de Grote of St. Laurenskerk te Rotterdam. Ps. 89 : 6, 7; 40 : 4, 8; 56 : 2, 4; 85 : 4; 42 : 4, 5; 118 : 3, 7; 126 : 2, 3; Een vaste Burcht is onze God.

Plaat of cassette **f 22,90.**

DE HEERE IS UW BEWAARDER

Niet-ritmisch gezongen Psalmen uit Waarder. Psalm 121; 98; 141; 26; 116; 84; 42; 134; 43; 89; 36; 138; Lofz. van Zacharias.

Plaat of cassette **f 22,90.**

GELOOFD ZIJ GOD MET DIEPST ONTZAG

Niet-ritmisch gezongen Psalmen uit Hardinxveld. Ps. 99; 128; 32; 64; 124; 36; 101; 57; 94; 68.

Plaat of cassette **f 24,90.**

PASSIE & PAASLIEDEREN

Gezongen door diverse koren. Jezus Uw verzoenend sterven; 't Is middernacht en in de hof; Als ik in gedachten sta; O Hoofd bedekt met wonden; Mijn Verlosser hangt aan 't kruis; Daar juicht een toon; Dankt, dankt nu allen God; enz.

Plaat of cassette **f 24,90.**

PREEKCASSETTES

Wij hebben een groot aantal cassettes met kerkdiensten voorradig. Per stuk f 8,95 en zes in een luxe opbergdoos voor f 49,95

GEEN VERZENDKOSTEN!

U kunt ook 's avonds bellen.

PLATENVERZENDHUIS "DE BAZUIN"

Wolweg 35 - 3776 LM Stroe
Tel. 03423 - 2020

Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

STEUN DE GBS

in haar strijd tegen de Schriftkritiek en de stroom van moderne bijbelvertalingen.

Werk eraan mee, dat de Statenvertaling haar plaats onder ons volk behoudt. Maak het mogelijk dat de GBS ook in andere landen en in andere talen Bijbels in een zuivere overzetting kan verspreiden. U kunt een gift overmaken op: giro 1.355.824

GBS

Hendrik Ido Ambacht

Wie zich opgeeft als donateur (bedrag zelf te bepalen, minimum f 5,- per jaar), krijgt bovendien viermaal per jaar het GBS-blad Standvastig toegestuurd en in december de bekende GBS-kalender.

U hoeft geen postzegel te plakken als u zo adresseert:

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Wel eens op **TEXEL** geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en . . . rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391.

REFORMATORISCHE SCHOLENGEMEENSCHAP

'GUIDO DE BRÈS'
VOOR LYCEUM, HAVO EN MAVO TE ROTTERDAM

Het bestuur van bovengenoemde scholengemeenschap vraagt met ingang van de cursus 1986-1987 docenten voor de volgende vacatures:

a. Godsdienst	voll.betrek.	1e graads
(i.v.m. de samenstelling van de sectie bij voorkeur behorend tot de Gereformeerde Gemeenten).		
b. Godsdienst	16 uur	b.v.k. een 2e graads
c. Maatschap.leer	6 uur	combinatie 2e graads
d. Nederlands	21 uur	2e graads

Gegadigden dienen in te stemmen met de reformatorysche grondslag van de school.

Inlichtingen bij de rector, drs. M. Burggraaf, tel. 01807-17523 (prive), 010-826644 (school).

Sollicitaties aan het schooladres: Haastrechtstraat 25, Postbus 9202, 3007 AE Rotterdam-IJsselmonde.